

се открие влияние на руските мислители. А тѣ и до днесъ продължаватъ да се въртятъ около тоя омагьосанъ кръгъ. И, разбира се, никога да не ни дадатъ една изчерпателна дефиниция. Само нѣколко примѣра. Аксаковъ подъ интелигенция разбира самосъзналия се народъ, сиречь, тая частъ отъ широката народна маса, която знае своето мѣсто срѣдъ обществената организация и прави всичко възможно за нейното подобрене. Лавровъ пъкъ счита за основенъ положителенъ признакъ на интелигенцията творчеството на нови форми и създаването на нови идеали. Следователно, къмъ нея могатъ да принадлежатъ не само люде съ университетски дипломи, но и прости селяни, стига тѣхното будно съзнание да подкрепя устрема имъ къмъ все по-нови и по-нови придобивки, както въ областта на духовния, така и въ областта на материалния животъ. Николай Мински пъкъ смѣта за интелигентенъ всѣки човѣкъ, който е добилъ известно образование. По-изчерпателенъ се мжчи да бжде Ивановъ Разумникъ. Споредъ него, „интелигенцията е етично анти-еснафска, социологично, извънсъсловна, надкласова, приемствена група, която се характеризирва съ творчеството на нови форми и идеали и съ активното имъ прокарване въ живота по посока къмъ физичното, умственото, общественото и лично освобождение на личността.“ Въ това опредѣление намираме дефинициитѣ и на Аксакова, и на Лаврова, и на Мински, та че и на голѣмия критикъ Никола Михайловски, за когото понятието интелигенция е само събирателно название и нищо повече.

Това — до вътрешнитѣ признаци на понятието. Колкото се отнася до неговитѣ външни, подъ интелигентенъ човѣкъ се разбира всѣки, който се е откъсналъ отъ обичайнитѣ форми на народенъ животъ и се е приспособилъ къмъ живота, предизвиканъ отъ влиянието на чужди за народа срѣди. Дори тоя, който си е промѣнилъ само облѣклото. Затова у насъ наричатъ още интелигентенъ всѣки човѣкъ, който вмѣсто потури е обулъ панталони, а вмѣсто салтамарка е надѣналъ джилетка.

Но тамъ, гдето не се бъркатъ чужди за понятието елементи, неговото опредѣление гласи по-инакъ. Подъ интелигентностъ обикновено се разбира или възможността за придобиване на познания, или притежаването на познания, или пъкъ самото познание. Анаксагоръ (500—428) произвежда свѣта отъ една висша интелигентностъ, отъ така наречения Nous, който още презъ времето на Омира означава възможностъ за познание. Тогава интелигенция ще наречемъ тая група отъ люде, която, чрезъ своитѣ познания, или чрезъ възможността да ги придобие, може да произведе условия за новъ животъ. А тия познания пъкъ се придобиватъ не чрезъ знания, натрупани въ училището, а чрезъ лична възможностъ да бждатъ обърнати тѣ въ строенъ миросгледъ, въ едно цѣлостно схващане на свѣта и на свѣтовнитѣ явления въ пълното имъ разнообразие. Най-малко, въ една ориентираностъ срѣдъ съвремеността, съ ясното съзнание за задачитѣ, които трѣбва да преследва всѣки човѣкъ въ нея, независимо отъ общественото стѣпало, на което се намира, независимо и отъ образованието, което е придобилъ.

Приемемъ ли това опредѣление, ще трѣбва тогава да признаемъ, че всѣка епоха си има своя интелигенция, че последната, по своитѣ външни отлики, не всѣкога прилича на интелигенцията отъ друга. Инакъ, длѣжни сме да приемемъ, че има моменти въ живота на общества, когато тѣ сж лашени отъ каквато и да било интелигенция, сиречь, отъ люде съ познания и съ възможното за общото равнище цѣлостно схващане